

Станіслава ОРЛОВА,

здобувачка вищої освіти, гр.ЕК-1-20

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

м. Дніпро, Україна

Ольга МАСЛЯЄВА,

к.е.н., доцентка кафедри економіки,

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

м. Дніпро, Україна

РИНОК ЗЕРНА: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Обсяг експорту зернових та зернобобових культур з України у 2023/24 маркетингового року станом на 15 листопада склав 10,97 млн т, що на 4,6 млн т, або 30% менше аналогічного показника минулого сезону. Про це свідчать дані Державної митної служби, які публікує Міністерство аграрної політики та продовольства України. Так, пшениці з початку сезону відправлено 5,2 млн т, що на 12% менше торішніх обсягів. Постачання ячменю на зовнішні ринки склало 749 тис. т, що на 41% менше, ніж торік. Жита відправили 0,9 тис. т (-92%). Кукурудзи експортовано 4,9 млн т, що на 3,4 млн т, або 41% менше відвантажень на аналогічну дату минулого сезону. Експорт борошна з України склав 46 тис. т, що відповідає торішньому показнику[1].

За цими даними ми спостерігаємо негативну тенденцію, яка пов'язана з блокуванням кордону для перевезення українських товарів. Для вирішення цього питання необхідно розібратися з причиною блокування кордону. Після повномасштабного вторгнення росії українські порти у Чорному морі були заблоковані, через що Україна, один із найбільших у світі експортерів зерна, була змушена шукати альтернативні маршрути постачання, зокрема через Польщу та Румунію. Протягом 2022-го року Польща та Румунія спільно сприяли експорту зернових з України. Додаткова пропозиція зерна на їхніх ринках спричинила тиск на фермерів, оскільки вплинула на ціни та

можливості зберігання зернових. У двох країнах відбувалися місцеві протести проти урядів.

За оцінками ЄК, фермери з Польщі, Румунії, Угорщини, Болгарії та Словаччини втратили 417 мільйонів євро від напливу дешевшого українського зерна на їхні ринки. 2 травня 2023р. Європейська Комісія тимчасово обмежила продаж пшениці, кукурудзи, ріпаку та соняшнику українського походження у Болгарії, Угорщині, Польщі, Румунії та Словаччині. 5 червня ЄК продовжила обмеження на імпорт української агропродукції до 15 вересня 2023 року. 19 липня міністр сільського господарства Угорщини Іштван Надь у коментарі Reuters заявив, що Болгарія, Угорщина, Польща, Румунія і Словаччина попросять ЄС продовжити заборону на імпорт українського зерна щонайменше до кінця 2023 року. 15 вересня Єврокомісія не продовжила заборону на імпорт українського зерна в сусідні з Україною країни ЄС. Водночас Україна погодилася запровадити правові заходи (як, наприклад, систему ліцензування експорту) протягом 30 днів, щоб уникнути сплеску цін на зерно.

Після цього Словаччина, Польща та Угорщина в односторонньому порядку заборонили імпорт агропродукції з України. Керівна партія Польщі особливо прагне зупинити цей потік, оскільки її успіх на виборах 15 жовтня тісно пов'язаний із базою підтримки сільського населення, яке незадоволене збільшенням українського сільськогосподарського імпорту. “Приплив української аграрної продукції зробив виробництво нерентабельним, як в Польщі, так і в інших країнах Євросоюзу”, - заявив міністр сільського господарства Польщі Чеслав Секерський після засідання Ради міністрів сільського господарства ЄС у Брюсселі, пише Інтерфакс-Україна [2].

“Деякі правила мають бути запроваджені у сфері торгівлі між Україною та Євросоюзом, особливо з Польщею. Польща, сільські жителі, фермери – всі ми допомогли Україні, українцям і хочемо продовжувати це робити. Але ми маємо відрізнити гуманітарну і військову допомогу від питань, пов'язаних з економічними умовами, від торговельного обігу, який має відбуватися на

раціональних, нормальних засадах, відповідно до принципів ринкової економіки. Європейська Комісія має перевірити ще раз плани», – сказав Чеслав Секерський [2].

Отже, основною причиною є нездатність вищезазначених країн конкурувати з українською продукцією, так як Україна продає найдешевше зерно. Розблокування кордону для вивезення українського зерна може вимагати дипломатичних переговорів та пошуку компромісних рішень між країнами. Деякі можливі шляхи вирішення цього питання можуть включати:

- дипломатичні переговори (пошук спільних рішень та укладення угод між країнами через дипломатичні канали може допомогти вирішити конфлікт та розблокувати кордон;

- торгівельні угоди (укладення торговельних угод, які враховують інтереси обох сторін, може стимулювати відновлення експорту зерна);

- міжнародні посередники (залучення міжнародних посередників або організацій може допомогти обом сторонам знайти спільний шлях вирішення конфлікту);

- підтримка від міжнародних організацій (звернення за підтримкою до міжнародних організацій, таких як Всесвітня торговельна організація (ВТО), може сприяти вирішенню торговельних спорів);

- економічні заходи (використання економічних стимулів або санкцій може змусити країни переглянути свою позицію щодо відкриття кордонів для вивезення українського зерна).

Також підприємствам можна запропонувати диверсифікацію виробництва, а саме: створити цех з переробки зерна на борошно, що в подальшому може дати можливість до подальшого розширення та створення виробництва хлібопекарських виробів тощо. Також є можливість виробництва корму для тварин, що дозволить забезпечити Україну м'ясом та допоможе розвитку тваринництва. Це лише кілька можливих шляхів і вирішення цього питання може вимагати складних та тривалих зусиль від усіх сторін.

Список використаних джерел

1. Електронний ресурс: <https://minagro.gov.ua/napryamki/eksport-do-krain-ies/eksport-z-ukrayini-zernovih-zernobobovih-ta-boroshna>
2. Електронний ресурс: <https://interfax.com.ua/news/economic/970131.html>